

Mars 2025

PM LUPP 2024

Kalmar län

RAMBOLL

Bright ideas.
Sustainable change.

Innehåll

1.	Inledning	s. 3
2.	Övergripande resultat	s. 5
3.	Rekommendationer	s. 16

1. Inledning

Inledning

- Detta PM är framtaget utifrån samtliga kommundialoger samt den dialog som Ramboll och Kfkl genomförde i februari 2025.
- Syftet med dialogen var att analysera resultaten från LUPP 2024 på länsnivå utifrån samlade insikter från tidigare genomförda kommundialoger och identifiera behov för det fortsatta arbetet.
- Under dialogen deltog representanter från Kfkl samt Länsstyrelsen Kalmar, som på olika sätt är involverade i arbetet med LUPP och barn och unga.
- I detta PM presenteras länets övergripande resultat för LUPP 2024 samt Rambolls rekommendationer till Kfkl, baserade på den gemensamma dialogen.

2. Övergripande resultat

Här presenteras övergripande resultat för några huvudsakliga frågor för respektive temaområde. För detaljerade resultat och figurer se [Analysverktyget LUPP](#).

Om de svarande

I Kalmar län genomförs LUPP-undersökningen bland elever i årskurs 8 på högstadiet och årskurs 2 på gymnasiet. Alla ungdomar som bor och studerar i länet ingår i urvalet. Ungdomarna i gymnasiet har kopplats till den kommun där de gick i grundskolan.

Svarsfrekvensen för LUPP 2024 var 70 procent, i årskurs 8 var svarsfrekvensen 76 procent, medan den var 62 procent i årskurs 2 på gymnasiet.

Könsfördelningen bland de svarande var jämnt fördelad i länet som helhet, likväl som för enskilda kommuner. Andelen med utländsk bakgrund bland de svarande var 22 procent, med mindre skillnader mellan kommunerna. Detsamma gäller andelen svarande med en funktionsnedsättning, som för länet uppgick till 13 procent.

Övergripande resultat

LUPP (Lokal uppföljning av ungdomspolitiken) är en nationell enkätundersökning som i Kalmar län genomförs vart tredje år i länets 12 kommuner bland elever i årskurs 8 och årskurs 2 på gymnasiet. LUPP ger tjänstepersoner och beslutsfattare kunskapsunderlag om ungas levnadsvillkor på lokal nivå som kan användas för att utveckla ungdomspolitiken utifrån de ungas perspektiv.

Ungdomsenkäten Lupp visar att nio av tio av ungdomarna i Kalmar län är nöjda med sin fritid. Nöjdheten med fritiden har ökat något sedan tidigare mätningar. Samtidigt upplever fyra av tio att det saknas fritidsaktiviteter där de bor, en ökning från tre av tio år 2021.

Nöjdheten med skolan som helhet har varit relativt konstant sedan tidigare mätningar, men nöjdheten med undervisningen har minskat från år 2021 till år 2024. Könsskillnader i nöjdhet med undervisningen har ökat sedan 2018.

Andelen ungdomar som vill vara med och påverka i kommunala frågor har minskat kraftigt från fem av tio år 2018 till tre av tio år 2024, med den största minskningen bland tjejer.

Sju av tio ungdomar har ganska eller mycket stort förtroende för vuxna vilket är en relativt stabil nivå, men med ökade könsskillnader.

Ungdomars självskattade hälsa uppvisar stor könsskillnad där åtta av tio av killarna rapporterar god hälsa jämfört med fem av tio av tjejerna. Könsskillnaden har ökat över tid. Fyra av tio hoppar regelbundet över frukost och åtta av tio tränar regelbundet.

Knappt åtta av tio ungdomar är ganska eller mycket nöjda med sin ekonomi, vilket är en marginell minskning från år 2018. Andelen med extrajobb har samtidigt ökat något, två av tio har extrajobb år 2024.

Nio av tio ungdomar ser positivt på framtiden, men andelen som är mycket positiva har minskat. Drygt hälften tror att de kommer flytta från sin hemkommun.

På efterföljande sidor redogör vi för resultaten för ett urval av frågor per temaområde. Kommunens resultat beskrivs utifrån könstillhörighet och i relation till Kalmar län samt tidigare års undersökningar. För detaljerade resultat för samtliga frågor och figurer se [Analysverktyget LUPP](#).

Fritid: Hög nöjdhet trots upplevd brist på aktiviteter

Fler än 9 av 10 ungdomar är nöjda med sin fritid, en marginell förbättring jämfört med både 2018 och 2021. Andelen unga som är ganska eller mycket nöjda med sina kompisrelationer är särskilt hög (96%) och har ökat något sedan tidigare mätningar, vilket tyder på stabila sociala nätverk bland ungdomarna.

Samtidigt upplever 40% att det saknas fritidsaktiviteter där de bor, en tydlig ökning från 30% år 2021. Denna paradox med ökad nöjdhet samtidigt som fler saknar aktiviteter kan tyda på att ungdomarna har hittat andra sätt att utforma sin fritid, exempelvis genom digitala plattformar eller informella sammanhang, samtidigt som de ser behov av organiserade aktiviteter.

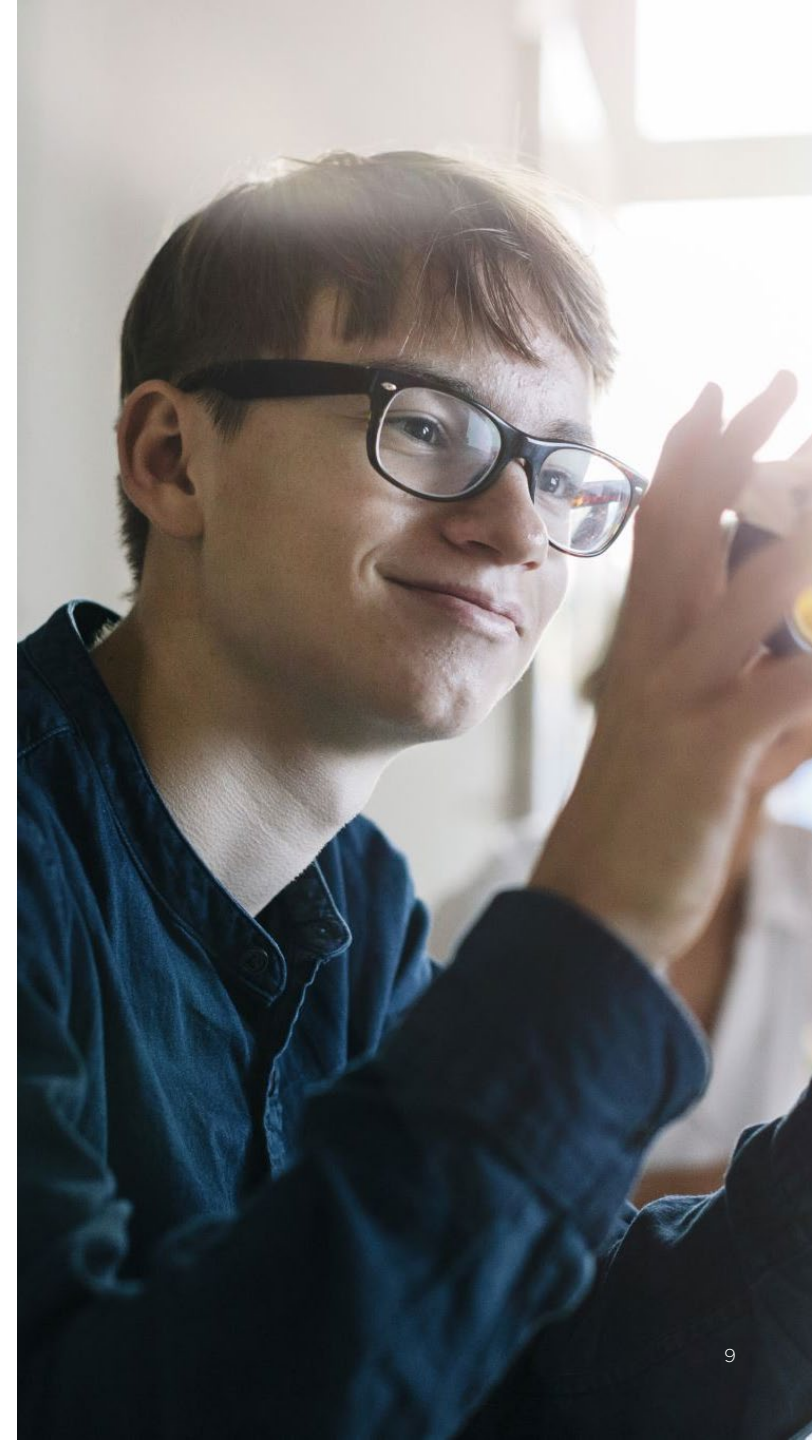
Ökningen i andelen som saknar fritidsaktiviteter är större bland tjejer (41%) än bland killar (38%), vilket kan indikera att utbudet bättre möter killars än tjejers intressen. Det finns även demografiska skillnader där högre andelar saknar fritidsaktiviteter i mindre kommuner jämfört med större. I flera kommuner har andelen som saknar fritidsaktiviteter ökat med 15-20 procentenheter sedan 2021.

Skola: Stabil skolnöjdhet men nedåtgående trend för undervisning

Nöjdheten med skolan som helhet ligger stabilt på 84% (79% bland tjejer och 88% bland killar), vilket är en liten förbättring jämfört med tidigare år. Den övergripande positiva bilden döljer dock en nedåtgående trend vad gäller nöjdheten med själva undervisningen, som har sjunkit från 87% år 2021 till 82% år 2024.

Nedgången i nöjdhet med undervisningen är tydligare bland tjejer, där andelen nöjda har sjunkit från 86% till 78%, medan minskningen bland killar är marginell (från 87% till 85%). I flera kommuner är nedgången ännu mer markant, där tjejers nöjdhet med undervisningen har minskat med 10-20 procentenheter.

Denna minskade tillfredsställelse med undervisningen, särskilt bland tjejer, samtidigt som den allmänna nöjdheten med skolan är stabil, tyder på att andra aspekter av skolmiljön kan ha förbättrats medan kvaliteten i själva undervisningen upplevs ha försämrats.

Familj: Fortsatt mycket positiv familjesituation

Den genomgående höga nöjdheten med familjen (96% är ganska eller mycket nöjda) med små variationer över tid är ett av undersökningens mest positiva resultat. Det tyder på att de flesta ungdomarna har trygga och stödjande hemmiljöer. Nöjdheten har varit relativt konstant sedan år 2018 och 2021, då den låg på 93% respektive 94%. Det finns vissa könsskillnader där killar generellt är mer nöjda med sin familj (98%) än tjejer (94%). I flera kommuner är denna skillnad ännu mer uttalad, och i något fall uppger 100% av killarna att de är nöjda med sin familj.

Cirka 9 av 10 ungdomar uppger att de får gifta sig med vem de vill, med högre andel bland tjejer (92%) än bland killar (86%). Dessa siffror har varit stabila eller ökat något i de flesta kommuner sedan 2021.

Omkring 10% av ungdomarna känner oro för sina föräldrars ekonomi, med viss variation mellan könen där tjejer oftare uttrycker oro än killar. I några kommuner är oron något högre, upp mot 15-20%, vilket kan vara ett uttryck för ekonomiska ojämlikheter i länet.

Samhälle och demokrati: Kraftigt minskat samhällsengagemang

Andelen ungdomar som vill vara med och påverka i kommunala frågor har minskat drastiskt från 53% år 2018 till 29% år 2024. Denna betydande minskning av intresset för samhällspåverkan är ett av undersökningens mest anmärkningsvärda resultat och kan tyda på ett allvarligt minskat demokratiskt engagemang bland unga.

Minskningen är särskilt uttalad bland tjejer, från 57% år 2018 till 31% år 2024. Motsvarande siffror för killar är 48% respektive 26%. Den största nedgången skedde mellan 2018 och 2021, men trenden har fortsatt även mellan 2021 och 2024. I flera kommuner är minskningen dramatisk, med nedgångar på över 30 procentenheter sedan 2018.

Ett intressant mönster är att tjejers vilja att påverka tidigare var betydligt högre än killars, medan skillnaden nu har minskat. Detta tyder på ett mer jämnt, men samtidigt lägre, engagemang mellan könen. Trots den generella nedgången finns vissa kommuner som fortfarande har ett något högre engagemang än länsgenomsnittet.

Förtroendet för vuxna i allmänhet har varit mer stabilt runt 69%, men med ökade könsskillnader där 66% av tjejerna och 72% av killarna har förtroende för vuxna. Skillnaden mellan könen var mindre uttalad 2018, vilket kan indikera en förändring i ungdomars relation till vuxengenerationen.

Trygghet: Stabilt trygga bostadsområden men varierande trygghet i centrum

Upplevelsen av trygghet i bostadsområdet är genomgående hög där 94% känner sig trygga, med små skillnader mellan tjejer (93%) och killar (95%). Denna höga nivå har varit stabil över tid, med endast marginella förändringar sedan 2018. Det visar att bostadsmiljön generellt upplevs som säker av länets ungdomar.

Tryggheten på stan eller i centrum ligger på en något lägre nivå (83%), med tydligare könsskillnader där 79% av tjejerna och 86% av killarna känner sig trygga. Denna skillnad på 7 procentenheter har minskat något sedan tidigare mätningar, vilket tyder på att trygghetsarbetet i offentliga miljöer kan ha haft positiv effekt, särskilt för tjejer.

Det finns relativt stora variationer mellan kommunerna när det gäller upplevelsen av trygghet i centrum. I kommuner med högst trygghet känner sig omkring 90% trygga, medan siffran i kommuner med lägst trygghet ligger runt 70%. Särskilt bland tjejer finns stora skillnader, där tryggheten i vissa kommuner ligger under 65%.

I flera kommuner har känslan av trygghet på stan förbättrats markant sedan 2021, särskilt bland tjejer, med ökningarna på upp till 15-20 procentenheter. Detta positiva resultat kan vara värt att studera närmare för att identifiera framgångsfaktorer i det lokala trygghetsarbetet.

Hälsa: Stora könsskillnader i självupplevd hälsa

Knappt 7 av 10 ungdomar (67%) bedömer sin hälsa som god, vilket är lägre än 2018 (73%) men något bättre än 2021 (65%). Det mest oroande är dock den stora och ökande könsskillnaden: 80% bland killar och endast 53% bland tjejer rapporterar god hälsa – en skillnad på 27 procentenheter som har ökat från 18 procentenheter 2018.

Situationen är ännu mer anmärkningsvärd när man ser till andelen som bedömer sin hälsa som mycket god, där vissa kommuner rapporterar skillnader på över 40 procentenheter mellan könen. Den upplevda hälsan bland tjejer är avsevärt lägre år 2024 än år 2018 då 60% av tjejerna uppgav god hälsa.

84% av ungdomarna tränar regelbundet så att de blir andfådda eller svettas minst en gång i veckan, en marginell ökning från 2021 (82%) men lägre än 2018 (87%). Även här finns könsskillnader, där 89% av killarna och 79% av tjejerna tränar regelbundet. Samtidigt har andelen som sällan eller aldrig tränar ökat i flera kommuner jämfört med 2018.

39% av ungdomarna hoppar regelbundet över frukost, med högre andel bland tjejer (42%) än bland killar (35%). Dessa siffror har varit relativt stabila sedan 2021 då frågan först ställdes, men i vissa kommuner ses försämrade frukostvanor.

De stora skillnaderna i självskattad hälsa mellan könen är ett område som kräver särskild uppmärksamhet i det fortsatta folkhälsoarbetet, både på regional och lokal nivå.

Arbete: Minskad ekonomisk nöjdhet och fler har extrajobb

Den ekonomiska nöjdheten bland ungdomarna i länet har sjunkit från 84% år 2018 till 78% år 2024, med viss könsskillnad (75% bland tjejer och 80% bland killar). I vissa kommuner är nedgången mer påtaglig, med minskningar på upp till 10 procentenheter sedan 2018.

Samtidigt har andelen ungdomar med extrajobb ökat från 17% år 2018 till 22% år 2024. För tjejer har ökningen varit särskilt påtaglig i vissa kommuner, från under 10% till över 25%. Denna positiva utveckling tyder på en förbättrad arbetsmarknad för unga, men har alltså inte resulterat i ökad ekonomisk nöjdhet.

43% av ungdomarna uppger att de inte har ett extrajobb men skulle vilja ha ett, vilket är en minskning från 51% 2018 och 47% 2021. Detta kan tyda på att fler som vill ha extrajobb också lyckas få det, men också att det fortfarande finns ett stort intresse för arbetserfarenhet och egen inkomst bland unga.

Den minskande ekonomiska nöjdheten trots ökad andel med extrajobb kan tyda på förändrade ekonomiska förväntningar och behov bland ungdomar, eller att inkomsterna från extrajobb inte anses tillräckliga i relation till upplevda ekonomiska krav. Detta mönster är värt att undersöka närmare.

Framtid: Optimistisk framtidssyn men hög flyttbenägenhet

89% av ungdomarna ser positivt på framtiden, vilket är i nivå med 2021 (89%) men något lägre än 2018 (92%). Det finns tydliga könsskillnader i graden av optimism där andelen som ser mycket positivt på framtiden är 26% bland tjejer jämfört med 44% bland killar.

En särskilt intressant observation är att andelen som ser mycket positivt på framtiden har minskat från 44% 2018 till 35% 2024. Denna minskning är särskilt tydlig bland tjejer, där andelen mycket positiva har sjunkit från 40% 2018 till 26% 2024. Bland killar är minskningen mindre, från 48% till 44%.

54% av ungdomarna tror att de kommer flytta från sin hemkommun (58% bland tjejer och 50% bland killar). I mindre kommuner är andelen som tror att de kommer flytta generellt högre än i större kommuner. I några kommuner har dock andelen som tror att de kommer flytta minskat markant sedan tidigare undersökningar, med minskningar på upp till 20-30 procentenheter bland tjejer.

Den fortsatt relativt höga flyttbenägenheten, särskilt bland tjejer, ställer krav på länets kommuner att arbeta aktivt med att skapa attraktiva livs- och framtidsmöjligheter för unga. De kommuner som lyckats minska andelen som planerar att flytta kan vara intressanta att studera närmare för att identifiera framgångsfaktorer i arbetet med att behålla unga invånare.

3. Rekommendationer utifrån LUPP 2024

I detta kapitel presenterar vi våra rekommendationer. Dessa har tagits fram med utgångspunkt i den gemensamma dialogen med Kfkl, kommundialogerna och vår erfarenhet av systematiskt utvecklingsarbete.

1. Genomför dialoger med ungdomar för att fördjupa förståelsen för resultaten och identifiera relevanta åtgärder

För att säkerställa en grundlig analys av LUPP 2024 rekommenderar vi att kommunerna i länet fördjupar sin förståelse av resultaten. Ett effektivt sätt är att involvera ungdomar i analysen genom dialoger. Många kommuner har redan erfarenhet av detta och planerar att genomföra sådana samtal. Befintliga forum kan användas, eller nya kan skapas.

Genom att utgå från ungdomarnas perspektiv får kommunerna en mer nyanserad förståelse och undviker att dra slutsatser baserade på antaganden. Dialogerna bör leda till konkreta förslag på åtgärder.

Vi rekommenderar att kommunerna i dessa samtal:

- Analyserar resultaten ur olika perspektiv.
- Uppmärksammar könsskillnader och undersöker bakomliggande orsaker.
- Skapar en trygg och tillgänglig dialog där ungdomar fritt kan uttrycka sina åsikter.
- Uppmuntrar ungdomarna att ge förslag på åtgärder och hur de kan genomföras.

Genom detta arbetssätt stärks ungdomarnas delaktighet i utvecklingsarbetet, samtidigt som åtgärderna blir mer träffsäkra och relevanta för målgruppen.

2. Tillämpa ett strukturerat och systematiskt arbetssätt för det fortsatta arbetet med LUPP

För att maximera nyttan av insikterna från LUPP och säkerställa att dessa leder till förändring för barn och unga är det avgörande att tillämpa ett strukturerat och systematiskt arbetssätt i utvecklingsarbetet för barn och unga. En central del i detta arbete är att omvandla insikterna till konkreta och genomförbara åtgärder.

Vi rekommenderar att länets kommuner definierar dessa åtgärder i lokala handlingsplaner. Dessa bör innehålla tydliga mål, specifika tidsramar samt ansvariga aktörer för att säkerställa att aktiviteterna genomförs. Det är också viktigt att följa upp åtgärderna och ge återkoppling på arbetets resultat. Därtill är det centralt att åtgärderna och arbetet kommuniceras och förankras hos beslutsfattare och andra aktörer.

Genom att planera, följa upp och kommunicera arbetet säkerställer kommunerna att åtgärderna får genomslag och leder till verklig förbättring för målgruppen.

3. Säkerställ omhändertagande av resultat för gymnasieelever i kommuner som inte har egna gymnasieskolor

Flera kommuner i länet saknar egna gymnasieskolor, vilket gör det svårt för dem att nå gymnasieelever och föra en dialog om LUPP-resultaten. Kommundialogerna har visat på ett behov av att bättre förstå dessa elevers svar. Vi rekommenderar därför att dessa kommuner utvecklar och anpassar plattformar för dialog, så att gymnasieelever både kan bidra till analysen och engageras i processen.

Ett sätt att stärka dialogen är att kommunerna samarbetar med gymnasieskolorna där eleverna studerar. Genom att involvera representanter kan kommunen skapa tydliga kanaler för återkoppling och dialog. Vi ser även att berörda kommuner kan samarbeta med Kalmarsunds gymnasieförbund för att utveckla arbetssätt som både underlättar insamling av insikter och främjar en aktiv dialog med eleverna.

4. Identifiera åtgärder för att stärka ungdomarnas intresse för samhälle och demokrati och tjejers hälsa

I kommunerna ses en tydlig minskning i intresset för att påverka kommunala frågor sedan 2018. Detta är en bred trend som tyder på en generell förändring i ungas engagemang för samhällsfrågor. Vi rekommenderar därför att kommunerna identifierar och genomför åtgärder för att stärka ungdomars samhällsengagemang.

Traditionella påverkanskanaler verkar inte längre attrahera unga i samma utsträckning som tidigare. Därför bör kommunerna utveckla nya former av ungdomsinflytande som anpassas efter ungas preferenser och sätt att kommunicera.

I kommunerna finns också påtagliga skillnader i självskattad hälsa mellan könen, där killar genomgående rapporterar bättre hälsa än tjejer. Detta mönster har varit stabilt över tid och bör prioriteras i det hälsofrämjande arbetet. Vi rekommenderar därför att kommunerna utvecklar riktade insatser för att förbättra tjejers hälsa och välbefinnande.

Bright
ideas.
Sustainable
change.

RAMBOLL